

gemeente VOORSCHOTEN

2013

–

2030

AFVALVISIE VOORSCHOTEN

Van afvalbeheer naar grondstofbeheer: anders denken, anders doen!

Inhoud

1	Inleiding	4
1.1	Waarom deze nota	4
1.2	Waar kan deze nota voor gebruikt worden	4
2	Huidige situatie	5
2.1	Wettelijke beleidskader: Wet milieubeheer	5
2.1.1	Inzamelplicht	5
2.1.2	Inzameling grof huishoudelijk afval	5
2.1.3	Voorkeursvolgorde	5
2.2	Landelijk Beleid.....	6
2.2.1	Landelijk Afvalbeheerplan (LAP).....	6
2.2.2	Meer waarde uit afval	7
2.3	Regionaal beleid / Samenwerkingsverbanden.....	8
2.3.1	Gevulei	8
2.4	Lokaal beleid	9
2.4.1	Huidig afvalbeleid	9
2.4.2	Klimaatbeleid.....	12
2.4.3	Kadernota 3D.....	13
3	Wat doet men om ons heen	15
3.1	Waar zijn andere gemeenten mee bezig?	15
3.2	Afvalinzameling in de omliggende gemeente	16
3.2.1	Hoe is dit geregeld?.....	16
3.2.2	Wat kost dit?.....	17
3.2.3	Wat betalen de burgers van omliggende gemeenten aan afvalstoffenheffing?.....	17
4	Visie: Toekomstbeeld 2030	19
4.1	Hoe zien wij afval?	19
4.2	Welk scheidingspercentage willen we halen als gemeente	20
4.3	Hoe zien we “Social Return” met betrekking tot afvalinzameling?	20
5	Strategie: komen tot het toekomstbeeld.....	21
5.1	Uitvoering te geven aan het toekomstbeeld?	21
5.1.1	De afvaldriehoek	21
5.1.2	Strategieën	22
5.2	Strategie 1: Huidige inzameling blijft ongewijzigd	22
5.3	Strategie 2: Optimaliseren van de inzameling.....	23

5.4	Strategie 3: Omgekeerd inzamelen	25
5.5	Conclusie	27
6	Vervolgstappen	28
6.1	Wat moeten we na de visie doen?	28
6.2	Beleidsplan, structuur en financiën	28
6.2.1	Een beleidsplan voor de komende 4 jaar	28
6.2.2	Welke structuur kan de visie en de strategie het beste realiseren	28
6.2.3	Wat betekent dit voor de financiën?	28
6.3	Communicatie naar burgers en medewerkers	29

1 Inleiding

1.1 Waarom deze nota

Landelijk is begin 2013 een nieuwe Raamovereenkomst verpakkingen gesloten met een looptijd van 2013 tot 2020. In deze overeenkomst is opgenomen dat de gemeenten vanaf 2015 voor zowel de inzameling als sortering van het kunststof verpakkingsmateriaal verantwoordelijk zijn. Dit vraagt van gemeenten een andere rol dan die zij tot nu toe hadden. Ook wordt vanuit deze overeenkomst een kennisinstituut opgericht. Dit kennisinstituut heeft als uitgangspunt om de milieudruk van verpakkingen/product combinatie terug te brengen, het grondstoffengebruik te beperken en het economisch sluiten van de ketens: afval is grondstof.

Hiernaast vraagt het landelijk doel (bron: Landelijk Afvalbeheerplan 2009–2021) om 60%–65% van het huishoudelijk afval nuttig toe te passen. In gemeente Voorschoten ligt het scheidingspercentage rond de 57%. Dit betekent dat er binnen de gemeente nog een slag gemaakt moet worden om te voldoen aan de landelijke doelstellingen.

Verder loopt het beleidsplan afvalinzameling 2010–2014 gemeente Voorschoten, eind 2009 door de gemeenteraad vastgesteld, in 2014 af. Daarnaast is in oktober 2012 het milieubeleidsplan 2012 tot 2016 door de gemeenteraad vastgesteld. Dit beleidsplan heeft als ambitie te komen tot een duurzame materiaal- en afvalstroom.

Alle bovenstaande punten en het landelijk doel (bron: Landelijk Afvalbeheerplan 2009–2021) om 60%–65% van het huishoudelijk afval nuttig toe te passen vraagt het formuleren van een afvalvisie en strategie voor de gemeente Voorschoten. Dit moet vooraf gaan aan de keuzes voor de uitvoering.

1.2 Waar kan deze nota voor gebruikt worden

De nota is een vastgestelde visie en strategie met daarin de doelen/ambities van de gemeente Voorschoten, die bijdragen aan de (landelijke) scheidings- en klimaatdoelstellingen.

Vanuit een heldere visie kan bepaald worden welke kant de gemeente Voorschoten op wil met de afvalinzameling. Aan de hand van de visie kunnen partners gezocht worden en stappen worden uitgezet. Als vervolg op deze visie wordt een afvalbeleidsplan opgesteld. Het college legt het afvalbeleidsplan in het derde kwartaal van 2014 voor aan de raad. Hierin wordt de afvalvisie uitgewerkt naar concrete maatregelen. Voor dit afvalbeleidsplan wordt onder andere gebruik gemaakt van de sorteeraanlyses en analyse afvalstoffenheffing.

2 Huidige situatie

2.1 Wettelijke beleidskader: Wet milieubeheer

2.1.1 Inzamelplicht

De gemeenten zijn vanuit de Wet milieubeheer (Wm) verantwoordelijk voor de inzameling van huishoudelijke afvalstoffen. Zij hebben de plicht om wekelijks het huishoudelijk afval bij elk perceel in te zamelen, waarbij groente-, fruit- en tuinafval (GFT) in ieder geval gescheiden wordt ingezameld. Daarnaast kan de gemeenteraad besluiten om ook andere bestanddelen van het huishoudelijk afval gescheiden in te zamelen (art. 10.21 Wm).

In het belang van een doelmatig beheer van huishoudelijke afvalstoffen kan in de afvalstoffenverordening worden bepaald dat in afwijking van bovenstaande regels (art. 10.26 Wm):

- huishoudelijke afvalstoffen worden ingezameld nabij elk perceel;
- huishoudelijke afvalstoffen worden ingezameld met een daarbij aangegeven regelmaat;
- in een gedeelte van het grondgebied van de gemeente geen huishoudelijke afvalstoffen worden ingezameld;
- daarbij aangegeven bestanddelen van het groente-, fruit- en tuinafval afzonderlijk worden ingezameld;
- groente-, fruit- en tuinafval met andere daarbij aangegeven bestanddelen van huishoudelijke afvalstoffen afzonderlijk van het overige huishoudelijk afval wordt ingezameld.

2.1.2 Inzameling grof huishoudelijk afval

Gemeenten zijn verplicht om grof huishoudelijk afval in te zamelen bij elk perceel. Hiervoor is in de wet geen vaste frequentie genoemd. Daarnaast zijn gemeenten verplicht dat er op ten minste één daartoe ter beschikking gestelde plaats binnen de gemeente of binnen de gemeenten waarmee wordt samengewerkt, in voldoende mate gelegenheid wordt geboden om grove huishoudelijke afvalstoffen achter te laten (art. 10.22 Wm).

2.1.3 Voorkeursvolgorde

Gemeenten zijn verplicht om bij het uitoefenen van de bevoegdheden met betrekking tot de inzameling van huishoudelijke afvalstoffen en het opstellen en uitvoeren van maatregelen rekening te houden met de voorkeursvolgorde van afvalbeheer, zoals benoemd in art. 10.4 van de Wet milieubeheer: preventie – hergebruik – recycling – verbranden – storten. In deze volgorde is preventie weliswaar de belangrijkste, maar voor een gemeente vrijwel alleen met communicatie in te vullen. Deze voorkeursvolgorde is ook bekend onder de naam: Ladder van Lansink. Voor het verwerken van afval zal deze ladder gehanteerd worden om de duurzaamheid te kwalificeren.

De termen vanuit de ladder van Lansink worden hieronder uitgelegd.

1. Preventie: het ontstaan van afvalstoffen wordt voorkomen of beperkt.
2. Hergebruik producten en materialen:
 - a. Nuttig toepassen door producthergebruik: stoffen, preparaten of andere producten worden na gebruik als zodanig opnieuw gebruikt.
 - b. Nuttige toepassing door materiaalhergebruik: stoffen en materialen waaruit een product bestaat, worden na gebruik van het product opnieuw gebruikt. (Cradle to Cradle)
3. Nuttig toepassen als brandstof: afvalstoffen worden toegepast met een hoofdgebruik als brandstof of voor een andere wijze van energieopwekking.
4. Verbranden als vorm van verwijderen: afvalstoffen worden verwijderd door deze te verbranden op land.
5. Storten: afvalstoffen worden gestort.

In de wet (artikel 10.4 Wm) wordt tussen stap 1 en 2 van de ladder van Lansink nog genoemd: ontwerp voor preventie en ontwerp voor nuttige toepassing. Hieronder wordt verstaan: bij het vervaardigen van stoffen, preparaten of andere producten wordt gebruik gemaakt van stoffen en materialen die na gebruik van het product geen of zo min mogelijk nadelige gevolgen voor het milieu veroorzaken. (=ketengericht afvalbeleid)

2.2 Landelijk Beleid

2.2.1 Landelijk Afvalbeheerplan (LAP)

Ten minste eenmaal in de zes jaar wordt door de minister van het verantwoordelijk ministerie een landelijk afvalbeheerplan vastgesteld (art. 10.3 Wm). In 2009 is het Landelijk Afvalbeheerplan 2 (LAP2) voor de periode 2009–2021 vastgesteld.

Het LAP2 richt zich op het beperken van het ontstaan van afvalstoffen en het beperken van de milieudruk van de productketens. De belangrijkste doelstellingen van dit plan zijn:

- stimuleren van preventie van afvalstoffen, zodanig dat het totale afvalaanbod in 2015 niet groter mag zijn dan 68Mton en in 2021 niet groter mag zijn dan 73 Mton;
- verhogen van de nuttige toepassing van alle afvalstoffen van 83% in 2006 naar 85% in 2015;
- verhogen van de nuttige toepassing van het huishoudelijke afval van 51% in 2006 naar 60% in 2015;
- reduceren van 20% milieudruk in 2015 voor elk van de zeven prioritaire stromen die in het kader van het ketengericht afvalbeleid worden opgepakt;
- gebruiken van het Cradle-to-Cradle (C2C) concept als inspiratiebron bij de zeven prioritaire stromen die in het kader van het ketengericht afvalbeleid worden opgepakt.

Voor gemeenten is van belang dat wordt gestreefd naar een toename in nuttige toepassing van het huishoudelijke afval van 51% in 2006 naar 60% in 2015. Deze 60% bestaat uit bron- en nascheiding. Hierbij zijn geen specifieke doelstellingen per afvalstroom benoemd. Dit betekent dat gemeenten een bepaalde mate van vrijheid hebben bij het invullen van het behalen van de doelstelling van 60%. Het LAP 2 kent nog wel de verplichting om dezelfde afvalstromen als genoemd in het LAP 1 gescheiden in te zamelen. Dit zijn gft-afval, oud papier en karton, glas, textiel, elektrische en elektronische apparatuur, klein chemisch afval en componenten uit grof huishoudelijk afval. Nieuw in LAP 2 is dat gemeenten sinds 2010 dienen te zorgen dat ook kunststofverpakkingsmateriaal uit huishoudens gescheiden wordt ingezameld of via nascheiding uit het huishoudelijk afval wordt verkregen. Opvallend in het LAP2 is dat het afvalbeleid zich niet alleen meer richt op de eindfase van materiaalketens – het afvalstadium – maar op de gehele materiaalketen. Ondanks de goede resultaten van het afvalbeleid in de afgelopen jaren is de milieudruk van materiaalketens nog steeds veel te hoog om te kunnen spreken van een duurzame samenleving. Zo slagen we er slechts in beperkte mate in om de uitputting van energiebronnen en grondstoffen terug te dringen. Met een ketenaanpak in het afvalbeleid wordt een verdere vermindering van de milieudruk door afval beoogd door maatregelen eerder in de keten. Het idee hierachter is dat veel eerder in de materiaalketen wordt nagedacht over de afvalfase van materialen of producten. Bijvoorbeeld bij het ontwerp van producten en materialen. Het meer denken in ketens leidt bovendien tot meer innovatie en slimmere samenwerking tussen bedrijven.

2.2.2 Meer waarde uit afval

In augustus 2011 heeft staatssecretaris Atsma in de brief *Meer waarde uit afval* aangegeven wat hij in de aankomende kabinetsperiode gaat doen om de milieudruk in het afvalbeheer te verminderen en tegelijkertijd de (kennis)economie te versterken. Voor wat betreft het onderdeel huishoudelijk afval geldt het volgende.

In totaal komt in Nederland 9 miljoen ton huishoudelijk afval vrij. Hiervan wordt 5 miljoen ton nuttig toegepast, 4 miljoen ton verbrand en 0,3 miljoen ton gestort of geloosd. In de komende kabinetsperiode worden diverse acties genomen om meer afval te recyclen en te zorgen voor minder verwijdering van het afval. Voor huishoudelijk afval is het de bedoeling dat de recycling stijgt met 1 tot 1,5 miljoen ton. Dat komt overeen met 10 tot 15% van het huishoudelijk afval en daarmee stijgt het totale percentage recycling van 50 naar 60 tot 65%. Deze doelstelling van 10 tot 15% meer gescheiden huishoudelijk afval moet onder andere worden behaald door verdere recycling van de volgende afvalstromen:

- kunststof verpakkingen (KFF+): + 2%
- textiel: + 0,7%
- kleine elektronische apparatuur: + 0,3%
- overige stromen, met name gft-afval en papier: + 5 tot 10%
- grof huishoudelijk restafval: + 3%.

Een ander voornemen is dat het Nederlandse afvalbeheer gaat werken volgens de grondstoffenrotonde. De grondstoffenrotonde betekent dat alle afvalstoffen na verwerking als grondstof de weg terug vinden in producten. Om dit te realiseren is samenwerking tussen verschillende partijen (overheid, bedrijfsleven, burger) van belang. Daarnaast staan er in de brief enkele acties die de komende periode worden opgepakt op het gebied van consumentenvoorlichting, minder afval, meer recycling, minder verwijdering, minder regels en administratieve lasten en handhaving.

2.3 Regionaal beleid / Samenwerkingsverbanden

2.3.1 Gevulei

De gemeenten Kaag en Braassem, Leiden, Leiderdorp, Voorschoten, Oegstgeest, Teylingen, Zoeterwoude en Wassenaar hebben besloten om een samenwerking aan te gaan. Als rechtsvorm is gekozen voor een Gemeenschappelijke Regeling als bedoeld in artikel 1 en 8 van de Wet gemeenschappelijke regelingen. De gemeenten werken samen in de gemeenschappelijke regeling "Gevulei".

Gevulei is een gemeenschappelijke regeling die twee taken heeft (samengevat):

1. Kerntaak: activiteiten met betrekking tot restafval, GFT afval en grof huishoudelijk afval
2. Plustaak: kringloopbedrijf het Warenhuis (doet Wassenaar niet aan mee)

Voorschoten doet mee aan de kerntaak voor het verwerken van het restafval en grof huishoudelijk afval. Het contract loopt tot en met 31 december 2015.

Voorschoten is Dagelijks Bestuur lid. Het Algemeen Bestuur van Gevulei waarin ook gemeente Voorschoten participeert, komt driemaal per jaar bij elkaar.

Stand van zaken: Naar aanleiding van het door Gevulei uitgevoerde onderzoek 'toekomst Gevulei' hebben alle deelnemende gemeenten ingestemd met het opheffen van de gemeenschappelijke regeling Gevulei (per 1 januari 2016).

2.4 Lokaal beleid

2.4.1 Huidig afvalbeleid

Het beleidsplan afvalinzameling 2010–2014 gemeente Voorschoten, eind 2009 door de gemeenteraad vastgesteld, loopt in 2014 af. Daarom wordt in 2014 een nieuw afvalbeleidsplan vastgesteld. Als basis voor dit afvalbeleidsplan is deze visie en strategie opgesteld. In deze paragraaf is de huidige stand van zaken beschreven.

Het behalen van het landelijke afvalscheidingstaakstelling vormde het beleidskader van het huidige afvalbeleidsplan. Bij het opstellen van dat afvalbeleidsplan was de taakstelling in het landelijk beleid een scheidingspercentage van 60% in 2015. Voorschoten is goed op weg met een scheidingspercentage van 57% in 2012.

In het huidige afvalbeleidsplan is een aantal thema's opgenomen. Hieronder wordt per thema de stand van zaken weergegeven.

Thema 1: Realiseren van een afvalbrengrstation

De bewoners kunnen tijdelijk afval brengen naar het afvalbrengrstation in Wassenaar. In 2012 hebben 2.975 bezoekers gebruik gemaakt van het afvalbrengrstation in Wassenaar. Er is in totaal 400.320 kg ingeleverd. Er wordt onderzoek gedaan naar een permanente oplossing, dit onderzoek loopt in 2014 door.

Thema 2: Inzameling rest- en gft-afval bij laagbouwaansluitingen

Bij het vaststellen van het afvalbeleidsplan is gekozen voor de voortzetting van de inzameling met minicontainers, inclusief vervanging van de economisch afgeschreven minicontainers. Vooralsnog wordt afgezien van de invoering van een containermanagementsysteem.

Thema 3: Inzameling rest- en gft-afval bij hoogbouwaansluitingen

Bij het vaststellen van het afvalbeleidsplan is gekozen voor het toepassen van ondergrondse containers voor restafval plus gft-afval. De gescheiden inzameling van gft-afval wordt voor de hoogbouwaansluitingen dus stopgezet. 2013 wordt gebruikt om locaties te bepalen binnen de hele gemeente waar de ondergrondse verzamelcontainers geplaatst kunnen worden en welke capaciteit van de containers nodig is. Voor de locaties wordt in eerste instantie uitgegaan van de huidige locaties bovengrondse verzamelcontainers. In 2014 zal een aanbesteding worden uitgevoerd door de afdeling Omgevingsbeheer voor de ondergrondse containers. Vervolgens zal over worden gegaan tot het plaatsen van deze containers. De plaatsing zal gefaseerd plaatsvinden.

Thema 4: Inzameling oud papier en karton

Bij het vaststellen van het afvalbeleidsplan is gekozen voor het optimaliseren van de huidige situatie, waarbij op aanvraag een papiercontainer wordt verstrekt, in combinatie met een communicatiecampagne om het belang van de gescheiden inzameling te benadrukken.

In 2012 heeft de gemeente meegedaan met de communicatiecampagne in Gevulei-verband. Oud papier en karton is niet extra onder de aandacht gebracht. Op de website is wel de folder terug te vinden van de Gevulei communicatie campagne over oud papier en karton.

Thema 5: Inzameling kunststof verpakkingsafval

Bij het vaststellen van het afvalbeleidsplan is gekozen voor hetzelfde systeem te hanteren als de gemeente Wassenaar: een brengsysteem met containers op strategische plekken zoals winkelcentra. De containers zijn geplaatst op diverse locaties in Voorschoten

Thema 6: Monitoring en registratie

Bij de inzameling van papier en textiel waren twee clusters van de afdeling Ruimtelijk Beheer betrokken: het cluster Vergunningverlening en Handhaving vanwege het verstrekken van inzamelvergunningen en het cluster Bedrijfsvoering en Beheer vanwege de afvalstromen die ingezameld worden (in de nieuwe organisatiestructuur zijn de namen van afdelingen en clusters gewijzigd). Het verdient dan ook aanbeveling dat beide clusters in onderling overleg afspraken maken over de monitoring, registratie en het kosten-batenoverzicht van deze afvalstromen. In 2012 is door de afdelingen Ruimtelijk Beheer en Uitvoerend Bedrijf onderzocht welke verbeteringen doorgevoerd konden worden.

Thema 7: Analyseren van de afvalstoffenheffing

Jaarlijks wordt de analyse afvalstoffenheffing uitgevoerd. In het laatste kwartaal 2013 wordt de analyse 2013–2014 aan het college aangeboden en wordt de raad geïnformeerd.

Thema 8: Communicatie

In 2012 heeft de gemeente meegedaan met de communicatiecampagne in Gevulei-verband. Oud papier en karton is niet extra onder de aandacht gebracht. Op de website is wel de folder terug te vinden van de Gevulei communicatie campagne over oud papier en karton. Regelmatig wordt de informatie op actualiteit bekeken en eventueel aangepast. Eind 2012 is er nog eenmaal een papieren afvalkalender gestuurd naar alle huishoudens. Ook is een start gemaakt met een digitale afvalkalender, waarbij de burger een op maat gemaakte afvalkalender te zien krijgt bij het invoeren van de postcode.

Thema 9: Handhaving

De handhaving op afval wordt in Voorschoten grotendeels op ad hoc basis uitgevoerd, waarbij BOA's van de gemeente Leiden worden ingezet. Sinds 2012 heeft de gemeente zelf BOA's in dienst. Er is geen specifiek protocol geschreven vanuit het vakgebied afval.

2.4.1.1 Sorteeraanlyse

Avalex voert in het voor- en najaar een sorteeraanlyse uit. In het voorjaar heeft Avalex dat ook voor Voorschoten uitgevoerd.

In 2012 zijn de volgende hoeveelheden afval ingezameld (huis-aan-huis en via milieuparkjes). GFT, Grofvuil en restafval zijn de hoeveelheden zoals wordt opgenomen in de (concept)jaarrekening 2012 van Gevulei.

AFVALSTROOM	AANTAL TON IN 2011	AANTAL TON IN 2012
Restafval	5.331	5.150
Grofvuil	792	639
GFT	2.125	2.195
Glas	704	762
Papier en karton	1.181	1.153
Textiel	57	57
KCA	21	27
Kunststof	104	118

Vanaf eind 2011 kunnen bewoners van Voorschoten gebruik maken van het afvalbrengstation in Wassenaar. In 2012 zijn de volgende hoeveelheden afval bij het afvalbrengstation in Wassenaar ingeleverd:

AFVALSTROOM	AANTAL TON IN 2012
Asbesthoudend afval	0,5
Autoband (particulier)	50 stuks
Bouw en sloopafval	10
Dakafval	2
Gemengd afval (grofvuil)	241
Gips	2
Hout B	29
Hout C	2
KCA	1
Kunststof	0,010
Metalen	1
Papier en karton	0,76
Puin	76
Snoeiafval	31
Vlakglas	0,11
Wit- en bruingoed	2

Uit de sorteeraanlyse in het najaar zal blijken hoe de samenstelling van het restafval is. Dit vormt input voor het afvalbeleidsplan en de noodzakelijke maatregelen.

Het scheidingspercentage in Voorschoten in 2012 zit op 57%. Het landelijke scheidingspercentage, voor gemeenten met een vergelijkbare stedelijkheidsklasse, ligt in 2011 op 56% (bron: Benchmark

afvalinzameling – peiljaar 2011 – maart 2013, NVRD). Dit geeft aan dat het scheidingspercentage in Voorschoten ongeveer gelijk is aan het landelijke gemiddelde.

2.4.1.2 Afvalstoffenheffing

De huidige tarieven in Voorschoten voor 2013 zijn:

– aanleunwoning	€ 186,08
– etagewoning met eenpersoonshuishouden	€ 209,09
– overige woonruimte met eenpersoonshuishouden	€ 247,46
– etagewoning met meerpersoonshuishouden	€ 266,64
– overige woonruimte met meerpersoonshuishouden	€ 305,01

Het vergelijken van verschillende tarieven is erg lastig. Dit komt omdat niet alle gemeenten dezelfde kosten laten vallen onder de afvalstoffenheffing. Waarbij bijvoorbeeld de ene gemeente de grond van een afvalbrengstation wel afschrijft onder de afvalstoffenheffing doet een andere gemeente dit weer niet of over een andere periode. Het uitgangspunt bij Voorschoten is in ieder geval dat de afvalstoffenheffing 100% kostendekkend is.

2.4.1.3 Verkenning naar gezamenlijke inzameling

De gemeente Voorschoten verzorgt de inzameling van het huishoudelijk afval zelf. De gemeenten Wassenaar en Leidschendam-Voorburg nemen deel aan de gemeenschappelijke regeling Avalex voor het inzamelen van huishoudelijk afval. De werkorganisatie Duivenvoorde voert een ambtelijke verkenning uit naar mogelijke scenario's voor samenwerking.

2.4.2 Klimaatbeleid

In het CO₂-neutraal Voorschoten van 2009 (vastgesteld op 5 maart 2009) staat het klimaatbeleid van Voorschoten verwoord. Voorschoten wil haar inwoners een prettig, schoon en veilig leefklimaat bieden. Zij streeft naar een duurzame ontwikkeling. Daarbij zijn economische, sociaal-culturele en ecologische aspecten in balans. In lijn met (inter)nationale doelstellingen richt Voorschoten zich op het terugdringen van de uitstoot van broeikasgassen, met name CO₂, en op aanpassing aan het veranderende klimaat. Als ambitie heeft de raad geformuleerd zo spoedig mogelijk een CO₂-neutrale gemeente te willen worden.

De Trias Energetica volgend neemt Voorschoten maatregelen om energie te besparen en de uitstoot van CO₂ te verminderen. Voorschoten richt zich daarbij op de thema's eigen organisatie, wonen, bedrijven, verkeer en vervoer en duurzame energie. De volgende doelen worden gesteld:

- De CO₂ emissie van Voorschoten is in 2015 gereduceerd met 20% ten opzichte van 2007.
- De CO₂ emissie van Voorschoten is in 2030 gereduceerd met 50% ten opzichte van 2007.
- De gemeente Voorschoten heeft als ambitie in 2050 een klimaatneutrale gemeente te zijn.

Afval kan een belangrijke rol spelen in het halen van de doelstelling. Gemeenten kunnen – als ze het goed aanpakken – grondstoffenregisseur worden in plaats van 'slechts' inzamelaar van huishoudelijk afval. Daarmee worden niet alleen de grondstoffenvorraden gespaard, ook treedt er CO₂-reductie op en dalen de verwerkingskosten. Veel gemeenten in Nederland zetten in op duurzame ontwikkeling. Ze hanteren daarbij zowel de lange termijn als actuele problemen als kader. Verduurzaming van het huishoudelijke afvalbeheer kan hier in belangrijke mate aan bijdragen.

2.4.3 Kadernota 3D

2.4.3.1 “Social return”

Met ingang van 1 januari 2015 worden er door het Rijk diverse nieuwe taken belegd bij de gemeenten. Het gaat om de decentralisatie van de begeleiding en verzorging vanuit de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten (AWBZ) naar de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo), de overheveling van alle jeugdzorgtaken en de wijzigingen op de Wet werk en bijstand (WWB), de Wet sociale werkvoorziening (Wsw) en een deel van de Wet werk en arbeidsondersteuning jonggehandicapten (Wajong) die worden ondergebracht in de Participatiewet. Met deze nieuwe taken krijgen gemeenten de verantwoordelijkheid voor bijna de gehele maatschappelijke ondersteuning van jeugdigen, volwassenen en ouderen.

Een onderdeel hiervan is social return. Social return is het opnemen van sociale voorwaarden, eisen en wensen in een inkoop- of aanbestedingstraject voor producten en diensten. Leveranciers kunnen op deze manier een bijdrage leveren aan de werkgelegenheid binnen Voorschoten. Bij social return is het doel om ervoor te zorgen dat de investering die de gemeente doet ook een sociale winst oplevert. Dit gebeurt door onder andere (leer)werkplekken en stageplekken te realiseren voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.

Het inzamelen van afval is een van de taken van de gemeente waarbij social return een rol kan spelen. Bij het organiseren van de inzameling is het dan ook van belang om inzichtelijk te maken in hoeverre social return, ook een taak van de gemeente, een rol kan spelen.

2.4.3.2 Eigen kracht voorop

Bij het organiseren van de dienstverlening (lees: maatschappelijke ondersteuning) binnen het sociaal domein gaat Voorschoten uit van de eigen mogelijkheden en verantwoordelijkheden van mensen.

Wanneer iemand het op eigen kracht niet redt wordt per situatie gekeken welke inzet van de persoon zelf, de omgeving en tot slot de gemeente en hulpverlening mogelijk is.

Indien sprake is van problematiek op meerdere levensterreinen wordt in samenspraak met de cliënt en het huishouden een integraal arrangement samengesteld waarbinnen hulpverleners multidisciplinair samenwerken. De gemeente houdt regie over de uitvoering.

Elke partij – cliënt, gemeente en aanbieder – die betrokken is bij het sociaal domein heeft haar eigen rol, doelen en belangen. Iedere partij wordt tegelijkertijd geacht een bijdrage te leveren aan het

algemene doel van betaalbare en kwalitatief adequate maatschappelijke ondersteuning van de kwetsbare inwoners van de gemeente.

De beïnvloeding van gemeentelijk beleid en de uitvoering van dit beleid, vanuit het perspectief en de ervaringsdeskundigheid van de 'cliënt'. Daarmee worden de elementen cliëntenperspectief en ervaringsdeskundigheid expliciet benoemd. Het gaat erom dat gebruikers ofwel cliënten van een voorziening inspraak en medezeggenschap hebben over het beleid en over de kwaliteit en kwantiteit van het gebodene.

Bovenstaande is opgenomen in de kadernota 3D. De uitgangspunten die hier staan benoemd zijn ook de basis voor het organiseren van afval. Voor het beheer van huishoudelijk afval betekent dit een rolverandering voor de gemeenten: van 'afvalinzamelaar' naar 'grondstoffenregisseur'. Ook hier geldt dat de gemeente een regierol heeft en dat de burger in grote mate zelf verantwoordelijk is voor bijvoorbeeld de afvalscheiding!

3 Wat doet men om ons heen

3.1 Waar zijn andere gemeenten mee bezig?

Wassenaar

In de gemeente Wassenaar wordt de inzameling door Avalex (Gemeenschappelijke Regeling) uitgevoerd. De gemeente Wassenaar heeft geen afvalbeleidsplan. Eind 2013 wordt in Wassenaar in de raad een afvalvisie behandeld. Aansluitend zal dit uitgewerkt gaan worden in een afvalbeleidsplan.

Leidschendam-Voorburg

In augustus 2013 heeft de gemeente het stuk “Scenario’s op weg naar een nieuw afvalbeleid? Een discussienota” opgesteld. Deze notitie is bedoeld om een discussie te starten over de ambitie inzake het lokale afvalbeleid in Leidschendam – Voorburg. In het stuk zijn de landelijke afvaltrends, de huidige situaties en een viertal scenario’s opgenomen. De visie zal als basis dienen om aan de slag te gaan met het structuurvraagstuk inzake afvalinzameling. Voor deze afvalvisie is onder andere gebruik gemaakt van inzichten uit deze discussienota.

Zoetermeer

In deze gemeente wordt het afval door een eigen dienst ingezameld. De verwerking wordt uitbesteed door middel van aanbestedingen. De gemeente Zoetermeer verwacht niet dat dit gaat veranderen (zelf inzamelen en uitbesteden van het verwerken).

Oegstgeest

Het GFT en het restafval wordt in Oegstgeest opgehaald door de gemeente Leiden. Oegstgeest en Leiden zitten samen in een lichte gemeenschappelijke regeling. De inzameling van de overige stoffen en de verwerkingen is via aanbestedingen aan marktpartijen uitbesteed. Oegstgeest verwacht geen verandering in de situatie van het inzamelen en verwerken. Oegstgeest heeft geen overkoepelend afvalbeleidsplan of afvalvisie. Afzonderlijke zaken (zoals in 2009 het inzamelen van plastic verpakkingen of nu het invoeren van containermanagement) worden afzonderlijk besloten. Er staat ook niet in de nabije toekomst een breed afvalbeleidsplan in de planning.

Kaag en Braassem

De inzameling en een groot deel van de verwerking is geregeld door Cyclus, dit is een N.V. Een klein deel van de verwerking wordt nu nog in Gevulei verband geregeld. Er ligt op dit moment geen vastgesteld beleidsplan. Er is wel een Afvalplan 2013–2016 opgesteld. Op basis hiervan komt er een onderzoek naar de mogelijkheden tot invoering van tariefdifferentiatie dan wel omgekeerd inzamelen.

Teylingen

In Teylingen is de inzameling uitbesteed aan SITA. Dit is een commercieel afvalbedrijf. Voor de verwerking zit het dorp in een lichte gemeenschappelijke regeling in de regio Bollenstreek. Er is een overslagstation en de GR regelt de aanbesteding. Ongeveer drie jaar terug heeft Teylingen een afvalbeleidsplan opgesteld. Volgend jaar zal er wellicht een nieuwe gemaakt worden die geheel gericht

zal zijn op strategische keuzes en afwegingen die daarin gemaakt kunnen worden op basis van vastgestelde kaders. Op basis van deze beleidsuitgangspunten is Teylingen vrij om acties uit te voeren die hierin passen. Meer flexibiliteit en sneller kunnen inspelen op actuele ontwikkelingen is belangrijk. Jaarlijks kan er dan een uitvoeringsprogramma opgesteld en geëvalueerd worden.

3.2 Afvalinzameling in de omliggende gemeente

Ter vergelijking is van de omliggende gemeenten op een rij gezet hoe de afvalinzameling en afvalverwerking is geregeld, hoeveel dit globaal kost en hoog de afvalstoffenheffing is.

3.2.1 Hoe is dit geregeld?

GEMEENTE	HUISAANSLUITINGEN	INZAMELING	VERWERKING
Zoetermeer	+/- 55.000	Eigen inzameldienst	Via aanbesteding uitbesteed aan marktpartij voor drie jaar. Het is mogelijk om deze contracten twee keer te verlengen met een jaar.
Oegstgeest	+/- 10.000	(Lichte) GR met Leiden	Via aanbesteding uitbesteed aan marktpartij voor drie jaar. Het is mogelijk om deze contracten twee keer te verlengen met een jaar. Vanaf 2016 wordt ook restafval en grof huishoudelijk afval aanbesteed.
Kaag en Braassem	+/- 10.000	Cyclus (overheids N.V.)	Cyclus en voor een klein deel Gevulei
Teylingen	+/- 14.500	SITA (commercieel bedrijf)	(Lichte) GR bollenstreek
Leidschendam - Voorburg	+/- 37.500	Avaalex	Avaalex
Wassenaar	+/- 11.500	Avaalex	Gevulei (restafval en grof huishoudelijk afval, tot eind 2015) Andere afvalstromen via Avaalex
Voorschoten	+/- 11.000	Eigen inzameldienst	Gevulei (tot eind 2015). Voor GFT loopt er vanaf 2014 een nieuw contract. Restafval en grof huishoudelijk afval. Voor de afvalstromen textiel, papier, kunststof, glas zijn door de gemeente zelf contracten gesloten met verwerkers.

3.2.2 Wat kost dit?

Voor de onderstaande gemeenten zijn de kosten vergeleken. Als bronnen zijn de verschillende begrotingen van de gemeenten voor 2013 gebruikt. Helaas hebben alle begrotingen een andere indeling dus het is niet goed mogelijk om de kosten goed te vergelijken omdat niet alle kosten op dezelfde plek in de begroting is opgenomen.

GEMEENTE	KOSTEN INZAMELING	KOSTEN VERWERKING	OVERIG
Zoetermeer	€4.600.000 personeelskosten eigen personeel (inclusief toegerekende overhead) en inhuur van derden	€3.700.000 Afvoeren en verwerken van afval	€3.800.000 Exploitatiekosten van inzamelmiddelen zoals (groot) onderhoud en schoonmaak ondergrondse containers, onderhoud minicontainers, kosten zelfbrengdepot en KCA-depot, kapitaallasten en inzet van tractie.
Oegstgeest	€ 732.817	€ 880.751	
Kaag en Braassem	€1.080.000	€ 925.051	
Teylingen	€ 673.202	€ 1.066.932	
Leidschendam – Voorburg	Niet bekend	Niet bekend	
Wassenaar			Totaal bedrag €3.643.000
Voorschoten			Totaal bedrag €2.767.100

3.2.3 Wat betalen de burgers van omliggende gemeenten aan afvalstoffenheffing?

Ook voor de afvalstoffenheffing geldt dat het vergelijken niet zonder meer mogelijk is. Alle gemeenten hebben hun afvalstoffenheffing, en wat daarin verwerkt is, op een andere manier berekent. Daarnaast hebben de gemeenten ook nog een andere indeling voor kleine of grote huishoudens, laag- of hoogbouw etc. Ook verschilt de frequentie van het ophalen van de diverse afvalstromen sterk. In Wassenaar worden bijvoorbeeld elke week beide containers opgehaald!

GEMEENTE	AFVALSTOFFENHEFFING 2013	
Zoetermeer	eenpersoonshuishouden	€ 232,75
	tweepersoonshuishoudens	€ 261,83
	huishoudens vanaf drie personen	€ 274,78
Oegstgeest	gescheiden via minicontainers	€ 279,84
	overige woningen niet gescheiden	€ 255,45
Kaag en Braassem	eenpersoonshuishouden	€ 206,00
	meerpersoonshuishouden	€ 307,00
Teylingen	140 lt. rest/140 lt. GFT (tarief laag)	€ 270,00
	240 lt. rest/140 lt. GFT (tarief hoog)	€ 339,00

	extra container 240 lt. restafval	€ 288,00
	extra container 140 lt. GFT	€ 68,00
	ondergrondse verzamelcontainer	
	éénpersoonshuishouden	€ 270,00
	meerpersoonshuishouden	€ 339,00
Leidschendam – Voorburg	éénpersoonshuishouden	€ 258,48
	meerpersoonshuishouden	€ 313,32
Wassenaar	éénpersoonshuishouden	€ 295,44
	meerpersoonshuishouden	€ 425,40
	Extra G.F.T.-container (120,140 of 240 liter)	€ 189,33
	Extra restcontainer (120,140 of 240 liter)	€ 425,40
Voorschoten	aanleunwoning	€ 186,08
	etagewoning eenpersoonshuishouden	€ 209,09
	etagewoning meerpersoonshuishouden	€ 266,64
	overige woonruimte eenpersoonshuishouden	€ 247,46
	overige woonruimte meerpersoonshuishouden	€ 305,01

4 Visie: Toekomstbeeld 2030

4.1 Hoe zien wij afval?

Van afval naar grondstof

In een groeiende economie met een groeiende wereldbevolking en een groeiend welvaartsniveau, neemt de vraag naar energie en grondstoffen explosief toe. Sommige grondstoffen dreigen hierdoor schaars te worden, of zijn dat al. Als gevolg van deze alsnog groeiende vraag, is de internationale gemeenschap overtuigd dat consumptiepatronen van grondstoffen en eindproducten zullen moeten veranderen voor het behoud van onze leefomgeving. Er is een verplichting naar onze volgende generaties. Door de toegenomen consumptie vormt het anders omgaan met onze grondstoffen en het beperken van de uitstoot van broeikasgassen, één van de grootste uitdagingen voor de komende jaren (bron: Plan bureau voor de Leefomgeving, Evaluatie van een IPCC-Klimaat rapport: Een analyse van conclusies over de mogelijke regionale gevolgen van klimaatverandering, PBL, juli 2010, Den Haag.)

Een efficiëntere en slimme wijze van de inzet van energie en grondstoffen is met het oog op de groeiende vraag essentieel voor een duurzame welvaartsgroei. De overgang van een lineaire economie (grondstof winnen, produceren, consumeren en afdanken) naar een retoureeconomie (circulaire economie) is hiervoor een gewenste stap. In het “sluiten van de keten” heeft afvalbeheer een cruciale rol: preventie, hergebruik en recycling zijn manieren waarop grondstoffen efficiënter en meer duurzaam kunnen worden benut, terwijl verbranding en vergisting kunnen bijdragen om een deel van de energie terug te winnen.

In een uitgevoerde verkenning door de universiteit van Utrecht over de potentiële bijdrage van duurzaam afvalbeheer aan de reductie van broeikasgasemissie, is naar voren gekomen dat een belangrijke bijdrage aan de emissiereductie kan worden gevonden in de optimalisatie van het hergebruik van oud papier, kunststoffen, textiel en (vergisting) van GFT!

Ladder van Lansink

In het Europese en Nederlandse afvalbeleid is een prioriteitsvolgorde voor afvalbeheer opgenomen. Deze, bij ons beter bekend onder de naam „Ladder van Lansink”, is een standaard op het gebied van afvalbeheer en is erop gericht prioriteit te geven aan de meest milieuvriendelijke verwerkingswijzen. In hoofdstuk 2 paragraaf 2.1.3. wordt nader uitgelegd wat de ladder van Lansink inhoudt.

Consumentendruk door aankoopgedrag in combinatie met producenten die hun verantwoordelijkheid nemen in verpakkingen, vormt de meest optimale route om uiteindelijk afval te voorkomen. De opgave is om een trendbreuk in het denken en handelen van de burger tot stand te brengen, ofwel: hoe behouden we zoveel mogelijk waardevolle grondstoffen en veroorzaken we geen restafval? Aangezien een belangrijk deel van ons afval, vanuit het perspectief van de retoureeconomie, moet worden gelabeld

als grondstof, dienen de inspanningen gericht te zijn op het “delven” hiervan. De burger moet meer weet krijgen (door communicatie) van zijn “grondstofmijn in de keuken”.

De rol van de gemeente in de gehele grondstof keten is klein. Het gemeentelijk beleid is vooral gericht op het uitdagen van de burger om de herbruikbare grondstoffen apart aan te bieden (afvalscheiding) en recycling. Service en gemak zijn hierin belangrijke voorwaarden (ontwikkelen van nieuwe dienstverleningsconcepten). Het waardeloze restafval, moet dus ook in de inzameling als zodanig worden behandeld. De verantwoordelijkheid voor afvalpreventie ligt niet bij de gemeente maar bij het bedrijfsleven en bij de burger.

4.2 Welk scheidingspercentage willen we halen als gemeente

Scheidingspercentage in 2030

In 2030 worden in Voorschoten alleen grondstoffen ingezameld. De Voorschotense samenleving weet afval op waarde te schatten en levert een positieve bijdrage aan de duurzaamheidsdoelstellingen van het dorp. Samen met partners en inwoners is een optimale vorm van grondstofbeheer gerealiseerd, waarbij ingespeeld is op innovatieve ontwikkelingen. Hierbij wordt rekening gehouden met de verschillende bebouwingstypologieën zoals laagbouw en hoogbouw. Er worden specifieke oplossingen gezocht die passen bij de verschillende typologieën. Voorschoten is hiermee een opgeruimd en leefbaar dorp!

Fasering

In Voorschoten ligt het huidige scheidingspercentage op 57% (2012). In de brief “Meer waarde uit afval” van staatssecretaris Atsma wordt aangegeven, dat in 2015 het scheidingspercentage op 60% – 65% moet liggen. Omdat 2015 al erg dichtbij is wordt het niet als reëel beschouwd om in 2015 een scheidingspercentage van 65% te halen. Om dit scheidingspercentage te halen zijn er wijzigingen in het afvalbeleid nodig, het doorvoeren van wijzigingen kost tijd. Er is te weinig tijd om voor 2015 deze wijzigingen doorgevoerd te hebben. Daarom is als tussenstap naar het toekomstbeeld in 2030 gesteld dat Voorschoten in 2018 een scheidingspercentage van 65% wil halen.

In 2014 wordt het nieuwe afvalbeleidsplan 2014–2018 vastgesteld. In dit afvalbeleidsplan worden de maatregelen uitgewerkt die nodig zijn om in 2018 een scheidingspercentage van 65% te halen. Hiermee worden in 2014 in het afvalbeleidsplan reële maatregelen uitgewerkt om het scheidingspercentage in 2018 te halen.

4.3 Hoe zien we “Social Return” met betrekking tot afvalinzameling?

De gemeente heeft als doelstelling om mensen met een relatief grote afstand tot de arbeidsmarkt middels haar aanbestedingsbeleid duurzaam aan het werk te krijgen. Bij de afvalinzameling zal rekening gehouden worden met deze doelstelling. Dit aspect zal aan de orde komen bij de uitvoering van de afvalinzameling.

5 Strategie: komen tot het toekomstbeeld

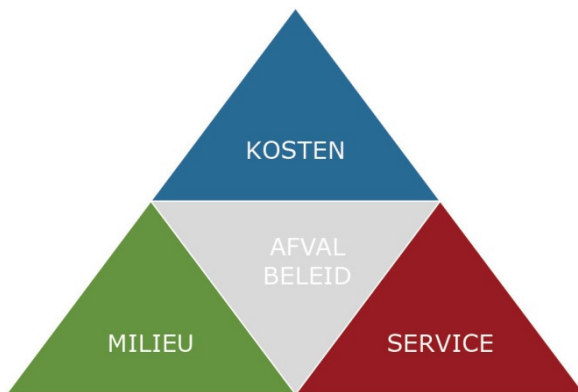
5.1 Uitvoering te geven aan het toekomstbeeld?

5.1.1 De afvaldriehoek

Om het gemiddelde afvalbeheer vorm te geven, bij te kunnen sturen en te evalueren is de juiste informatie nodig. Hiervoor wordt de afvaldriehoek gehanteerd. De prestaties van de gemeente worden in deze driehoek gezien en beoordeeld vanuit drie prestatiegebieden, die apart en in onderlinge samenhang worden bekeken. Binnen deze afvaldriehoek vinden in de praktijk de afwegingen plaats. In de loop van de tijd kan de aandacht binnen de driehoek verschillend zijn.

De prestatiegebieden

De afvaldriehoek bestaat uit de volgende drie prestatiegebieden namelijk milieu, kosten en service.

Milieu: Hier gaat het met name om de prestaties ten aanzien van bronscheiding en het resultaat daarvan: minder restafval. Per deelstroom wordt de hoeveelheid gescheiden ingezameld afval per inwoner vergeleken, als ook het scheidingspercentage (= het aandeel dat gescheiden wordt ingezameld ten opzichte van het totaal wat van de betreffende component wordt aangeboden). Er worden 2 hoofd-indicatoren onderscheiden: het percentage bronscheiding en de hoeveelheid restafval, beide inclusief grof huishoudelijk afval.

Kosten: De kosten die de gemeente maakt voor het beheer van huishoudelijk afval. Daarbij wordt onderscheid gemaakt naar directe kosten, waaronder de inzamel- en verwerkingskosten van het afval, en indirecte kosten. Door de kosten te relateren aan de inzamelgegevens worden kosten-effectiviteitsindicatoren per inzamelactiviteit berekend.

Service: Dit wordt bepaald door de omvang van het dienstverleningspakket die door de gemeente aan de burger wordt aangeboden, waarbij onderscheid wordt gemaakt naar gelegenheid (ten aanzien van het halen en brengen van afval), capaciteit (in welke mate wordt de burger geïnformeerd over de hoe

en waarom van de afvalinzameling) en motivatie (in welke mate wordt de burger aangemoedigd afval apart te houden). De dienstverlening wordt gemeten aan de hand van een vragen-scorelijst.

Afvalbeleid: Hierin wordt uitgewerkt welke maatregelen ingezet kunnen worden om tot het doel te komen.

5.1.2 Strategieën

In de komende paragrafen worden verschillende strategieën beschreven. Dit zijn verschillende strategieën die kunnen leiden tot het beeld zoals geschetst in de visie in hoofdstuk 4. In de eerste strategie voeren we geen wijzigingen door op de huidige inzameling. In de tweede strategie optimaliseren we de huidige inzameling. In de derde strategie wordt het omgekeerd inzamelen ingevoerd. De strategieën worden op bovenstaande prestatievelden beoordeeld.

5.2 Strategie 1: Huidige inzameling blijft ongewijzigd

Het GFT en restafval worden in Voorschoten alternerend opgehaald met minicontainers. Oud papier wordt één keer per maand opgehaald. Bij hoogbouw brengen bewoners het afval naar grote huisvuilcontainers. Verder zijn er milieuparkjes waar papier, textiel, glas en kunststof ingezameld wordt. Overig afval (zoals klein chemisch afval of puin etc.) kunnen bewoners naar het afvalbrengstation in Wassenaar brengen. Grofvuil kunnen bewoners ook door de gemeente gratis op laten halen. Op dit moment is het scheidingspercentage 57%.

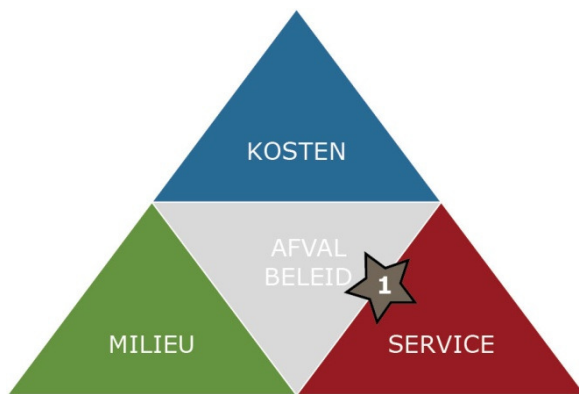
Milieu: Aangezien de manier van inzamelen niet verandert, is het niet te verwachten dat het scheidingspercentage wezenlijk zal veranderen. Met deze strategie is het niet waarschijnlijk dat het scheidingspercentage in 2018 gehaald wordt (zie paragraaf 4.2). Daarnaast zal de CO₂ uitstoot door het huidige grote aantal vrachtwagenbewegingen onveranderd blijven. Er wordt geen milieuwinst geboekt in dit scenario.

Kosten: Een ander belangrijk punt is dat de kosten naar verwachting zullen stijgen. De verwerkingskosten van restafval zijn hoog in vergelijking met de gescheiden afvalstromen. Hiernaast zullen brandstofkosten toenemen door de stijgende brandstofprijzen en deze kosten worden niet gecompenseerd door efficiëntere routes.

Service: Aangezien er geen wijzigingen worden doorgevoerd zal het serviceniveau niet wijzigen.

Conclusie strategie 1

Afvalbeleid: Het afvalbeleid is gericht op het in stand houden van de huidige situatie. Daarmee verandert het huidige serviceniveau niet. Het scheidingspercentage zal waarschijnlijk ongewijzigd blijven. Het belangrijkste prestatieveld van het afvalbeleid is het serviceniveau zoals hieronder verbeeld in de afvaldriehoek.

VOORDELEN	NADELEN
Onaangepast serviceniveau	Waarschijnlijk geen milieuwinst
	Waarschijnlijk stijging van de kosten
	Afvalinzameling draagt naar verwachting niet bij aan het halen van de gemeentelijke doelstellingen.

5.3 Strategie 2: Optimaliseren van de inzameling

In paragraaf 5.2 is de huidige situatie beschreven. Er is een aantal maatregelen waarbij de huidige situatie geoptimaliseerd kan worden. Er kan gedacht worden aan:

- Grofvuil ophalen tegen betaling
- Optimalisatie overige afvalstromen
- Sturen met de afvalstoffenheffing

Grofvuil ophalen tegen betaling

Op het moment kunnen bewoners het grofvuil gratis weg brengen naar het afvalbrenstation in Wassenaar of het wordt op afspraak door de gemeente bij de bewoner thuis opgehaald.

Het is mogelijk om deze gratis service een betaalde service te maken. Uit onderzoek blijkt dat dit gevolg heeft dat bewoners dan vaker het grofvuil weg brengen dan in de huidige situatie.

Grofvuil ophalen tegen betaling heeft de volgende doelen:

- Meer afvalscheiding waardoor het scheidingsresultaat omhoog gaat. Als bewoners het afval wegbrengen wordt dit op het afvalbrenstation gescheiden ingeleverd. Indien de gemeente het afval ophaalt wordt dit afval niet gescheiden;
- De vervuiler betaalt. Op het moment is deze service onderdeel van afvalstoffenheffing en betaalt iedereen voor deze service. Op het moment van een betaalde service betaalt alleen de vervuiler en kan het uit de afvalstoffenheffing gehaald worden.

Bijkomende maatschappelijke voordelen zijn:

- Minder vrachtwagenbewegingen door een straat;
- Minder CO₂-uitstoot.

Optimalisatie overige afvalstromen*

In Voorschoten zijn milieuparkjes aanwezig waar men glas, papier, textiel en kunststoffen kan brengen. Voor deze stromen zouden aanvullende inzamelmogelijkheden kunnen komen om het gemakkelijker voor de burgers te maken en daarmee nog meer in te zamelen. Mogelijkheden zijn bijvoorbeeld extra inzamelpunten bij supermarkten of andere locaties waar veel publiek komt.

Door het optimaliseren van de inzameling van alle afvalstromen kan verder bespaard worden op personeelslasten, brandstoffen en voertuigen. Daarnaast leidt elke verlaging van het aantal kilo's restafval of grof restafval tot besparingen in de verwerkingskosten. Restafval kost de gemeente geld, terwijl heel veel andere gescheiden afvalstromen of een lager verwerkingstarief kennen of zelfs geld opleveren (papier, kunststof, metaal en textiel).

*Bron: Scenario's op weg naar nieuw afvalbeleid? Discussienota, augustus 2013 (Leidschendam – Voorburg)

Sturen met de afvalstoffenheffing

Diverse gemeenten in Nederland kennen het systeem dat er afgerekend wordt naar gewicht of naar het aantal maal dat een minicontainer aan de weg wordt gezet. In de Leidse regio kent de gemeente Zoeterwoude dit systeem. In Voorschoten kan dit ook ingevoerd worden. Er kan afgerekend worden op gewicht of aantal maal dat een minicontainer aan de weg wordt gezet. Voordeel is dat bij dit systeem volledig uitgaat van het principe 'de vervuiler betaalt' en dat een forse financiële beloning volgt op zowel het gescheiden aanleveren van afval als op het verminderen van het totale afvalaanbod.

Nadeel vormen de grote administratieve lasten, de kwetsbaarheid van de geautomatiseerde weegsystemen, de angst van burgers voor bijvoeging van afval van derden in hun container, een grotere mate van vervuiling van diverse afvalstromen (er zit bijvoorbeeld meer plastic bij het oud-papier) en meer illegale afvallozingen in de openbare ruimte en bij de hoogbouwcontainers.

Conclusie verschillende maatregelen

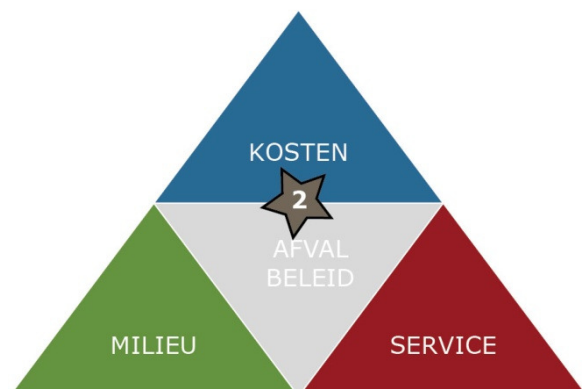
Milieu: De verschillende maatregelen stimuleren burgers om hun afval beter te scheiden. Hiermee zal het scheidingspercentage omhoog gaan. Uit vergelijkende onderzoeken van andere gemeenten blijkt dat met deze maatregelen het percentage omhoog gaat maar het er moet uitgezocht worden of deze strategie voldoende is om 65% te halen.

Kosten: Door het optimaliseren van de inzameling van alle afvalstromen kan verder bespaard worden op personeelslasten, brandstoffen en voertuigen. Hiernaast leveren beter gescheiden stromen meer geld op dan een grotere stroom restafval.

Service: Het serviceniveau wordt aangepast. Het vergroten van de inzamelpunten maakt het wegbrengen gemakkelijker. Bij een betaalde service van grofvuil wordt de service anders.

Conclusie strategie 2

Afvalbeleid: Deze strategie is vooral gericht op het verlagen van de kosten. Door de verschillende maatregelen zal de afvalscheiding verbeteren en wordt milieuwinst geboekt. Het moet nog uitgezocht worden of met deze maatregelen de gemeentelijke doelstelling (scheidingspercentage van 65% in 2018) gehaald kan worden. Het belangrijkste prestatieveld van het afvalbeleid zijn de kosten zoals hieronder verbeeld in de afvaldriehoek.

VOORDELEN	NADELEN
Milieuwinst door betere scheiding en minder vervoersbewegingen	Aangepast serviceniveau
Kosten gaan omlaag	Het moet blijken of met deze strategie de gemeentelijke doelstellingen gehaald kan worden.
Inwoners hebben invloed op eigen kosten	
Totale hoeveelheid afval neemt af	

5.4 Strategie 3: Omgekeerd inzamelen

Omgekeerd inzamelen legt de nadruk op de inzameling van herbruikbare grondstoffen bij de inzameling van huishoudelijk afval. Bij dit dienstverleningsconcept ligt de focus op hergebruik van grondstoffen, in plaats van de frequentie van de gemeentelijke afvalinzameling. Dit uit zich in beloningen voor goed scheidingsgedrag, een hoogwaardige dienstverlening bij aanbod van waardevolle grondstoffen, en laagwaardige dienstverlening op restafval, teneinde goed scheidingsgedrag te stimuleren. Restafval wordt bijzaak.

De basisprincipes hiervan zijn:

- het zoveel mogelijk aan de bron scheiden van de hoofdstromen van waardevolle grondstoffen (in plaats van nascheiding);

- een hoge service voor waardevolle grondstoffen die hoog frequent zijn en/of met een hoog soortelijk gewicht (kunststof verpakkingen, oud papier en GFT) huis-aan-huis inzamelen en (gratis) brengvoorzieningen creëren voor grof tuinafval;
- continuering van de service voor waardevolle grondstoffen die laag frequent zijn en/of met een laag soortelijk gewicht → handhaven, maar intensiveren/faciliteren waar nodig, de bestaande inzamelstructuur voor glas en textiel;
- een lagere service voor wat waardeloos is/laagfrequent en behoort tot klein huishoudelijk afval → bij voorkeur geen restafval huis-aan-huis ophalen, maar laten brengen naar een ondergrondse infrastructuur;
- een lage service voor wat waardeloos is/laagfrequent en behoort tot grof huishoudelijk afval → grof huishoudelijk afval laten brengen naar een kringloopbedrijf (producthergebruik) of afvalbrengstation (materiaalhergebruik);
- het belonen van gewenst gedrag in geld en comfort → bijvoorbeeld financiële prikkel bieden door de inzameling van GFT gratis te maken en door het aanbieden van passende opslagmiddelen met een toegespitste ophaalfrequentie.

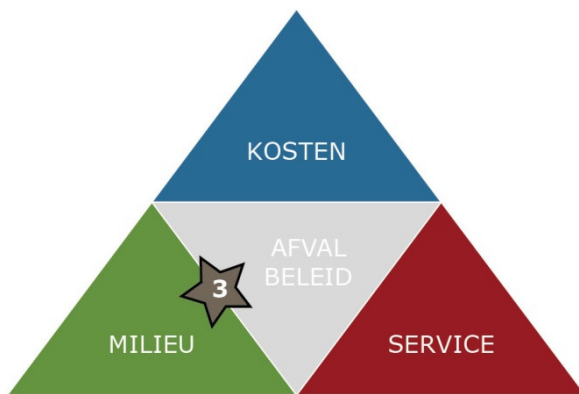
Milieu: Door het omgekeerd inzamelen worden de waardevolle stromen groter en het restafval wordt minder. Bij gemeenten waar dit is ingevoerd (bijvoorbeeld Zwolle en omgeving) heeft dit tot resultaat dat het scheidingspercentage erg omhoog gaat. Het is waarschijnlijk dat met deze methode het scheidingspercentage in 2018 wordt gehaald.

Kosten: De verwerkingskosten zullen dermate afnemen dat alle inwoners uiteindelijk een lagere afvalstoffenheffing gaan betalen. Het principe van omgekeerd inzamelen betekent dat burgers die het meeste afval scheiden en daardoor dus minder restafval overhouden zichzelf belonen. Voor het wegbrengen van restafval moet iedereen meer moeite doen.

Service: Bij onderzoek in Zwolle en omgeving blijkt dat de bewoners aangeven dat de dienstverlening is gewijzigd. Meer bewoners geven aan dit een verbetering te vinden dan een verslechtering.

Conclusie strategie 3

Afvalbeleid: De gevolgen van deze strategie zijn vooral gericht op het halen van milieuwinst. Het is de verwachting dat met deze maatregelen de gemeentelijke doelstelling van 65% in 2018 wordt gehaald. Het belangrijkste prestatieveld van het afvalbeleid is de milieuwinst zoals hieronder verbeeld in de afvaldriehoek.

VOORDELEN	NADELEN
Milieuwinst door betere scheiding en minder vervoersbewegingen – 65% is haalbaar	Aangepaste serviceverlening
Kosten gaan omlaag	
Totale hoeveelheid afval neemt af	

5.5 Conclusie

Milieu: Bij strategie 1 en 2 wordt mogelijk niet het gewenste scheidingspercentage gehaald. Bij omgekeerd inzamelen (strategie 3) wordt de grootste milieuwinst gehaald.

Kosten: Bij strategie 1 zullen de kosten toenemen en bij strategie 2 en 3 zullen deze afnemen.

Service: Bij strategie 1 blijft het serviceniveau onaangepast. Bij scenario 2 en 3 wordt het serviceniveau anders. Voor elke systeem geldt dat als het goed op orde is dan zijn burgers tevreden. Het is duidelijk dat bij strategie 3 de grootste aanpassing van de burger is gevraagd.

Uit nader onderzoek moet blijken met welke strategie de gemeentelijke doelstelling gehaald kan worden. Dit nader onderzoek zal in het kader van het op te stellen afvalbeleidsplan worden uitgevoerd. Het is wenselijk dat de raad met deze visie en strategie aangeeft welke doelstelling zij na wil streven en of zij voor het afvalbeleidsplan nadere kaders wil meegeven. Hierbij is het vooral van belang dat de raad aangeeft welke prestatie indicator (milieu, kosten, dienstverlening) als belangrijk wordt aangemerkt!

6 Vervolgstappen

6.1 Wat moeten we na de visie doen?

In hoofdstuk 4 is de visie geschetst en in hoofdstuk 5 zijn de strategieën uitgewerkt om tot het eindbeeld te komen. Op basis van het eindbeeld en de nadere kaders die de raad stelt kunnen de strategieën verder uitgewerkt worden naar concrete maatregelen. In de komende paragrafen wordt beschreven welke vervolgstappen nodig zijn om de strategie uit te werken.

6.2 Beleidsplan, structuur en financiën

6.2.1 Een beleidsplan voor de komende 4 jaar

Het opstellen van een afvalstoffenbeleidsplan over een aantal jaren is niets meer en niets minder dan een planmatige aanpak van het afvalstoffenbeleid. Hierdoor schept een gemeente kansen voor een actieve, gestructureerde en geüniformeerde aanpak en ontwikkeling en uitvoering van het afvalbeleid. Ten grondslag van het afvalbeleidsplan staat de visie en de strategie. Het afvalbeleidsplan is de volgende stap na het vaststellen van de visie en de strategie. Het afvalbeleidsplan wordt in de tweede helft van 2014 aangeboden aan de raad.

6.2.2 Welke structuur kan de visie en de strategie het beste realiseren

Op basis van deze visie wordt duidelijk welke prestatie indicator (en daarmee welke strategie) de gemeente Voorschoten belangrijk vindt. Na het opstellen van de visie wordt verder onderzocht hoe de gemeente het afval inzamelen efficiënt en effectief kan uitvoeren. Elke structuur kan een goed resultaat opleveren. Wat je als gemeente een goed resultaat vindt is mede afhankelijk van welke prestatie indicator (milieu, kosten, dienstverlening, regie) de belangrijkste prestatie indicator vindt. Afhankelijk van deze keuze past daar een structuur bij.

6.2.3 Wat betekent dit voor de financiën?

6.2.3.1 Analyse afvalstoffenheffing

Om inzichtelijk te maken wat uiteindelijk de kosten zijn voor de burger is het van belang om de afvalstoffenheffing te analyseren. Deze analyse wordt jaarlijks uitgevoerd en hiermee wordt inzichtelijk welke gevolgen de verschillende maatregelen heeft voor de afvalstoffenheffing. Het uitgangspunt is en blijft 100% dekking.

6.3 Communicatie naar burgers en medewerkers

Over alle mogelijke veranderingen in de afvalinzameling in de komende jaren zal voldoende informatie aan de inwoners moeten worden verstrekt zodra de uitvoering van maatregelen in zicht is. Goede voorlichting over afval en afvalinzameling kan bijdragen aan afvalpreventie en een betere afvalscheiding. Het groene en schone imago van Voorschoten kan in de communicatie worden benadrukt en zal bijdragen aan de bewustwording van inwoners over hun eigen verantwoordelijkheid. Het verdient aanbeveling voor de termijn van het afvalstoffenbeleidsplan een communicatieplan op te stellen, dat in jaarplannen verder kan worden uitgewerkt. Door de koppeling met het afvalstoffenbeleidsplan kan de communicatie worden gekoppeld aan de maatregelen die op stapel staan.

Naast de communicatie naar de burger zal er ook aandacht worden besteed aan de communicatie richting de eigen organisatie en de medewerkers. Naast het stimuleren van de burger om afval te scheiden wordt in het afvalbeleidsplan ook aandacht geschonken aan het afval scheiden van de eigen organisatie. Wellicht zijn daar ook nog resultaten te behalen.